

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ ТЕРИТОРІЙ ВНАСЛІДОК ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

¹ТОВ «ДЕВЕЛОПМЕНТ БІЛДІНГ ГРУП»

²Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджується комплексний підхід до відновлення постраждалих територій внаслідок військових дій. Визначаються першочергові пріоритетні напрямки щодо відновлення таких територій, так як післявоєнна реконструкція є дуже складним завданням для країни в цілому та кожного міста окремо. Для цього, є необхідним визначення пріоритетних напрямків розвитку міст і відновлення в залежності від характеру і особливостей їх руйнувань.

Ключові слова: житлові будинки, місто, відбудова, житлова забудова, відновлення, реконструкція міської забудови.

Abstract

A comprehensive approach to the restoration of territories affected by military operations is being studied. First priority directions for the restoration of such territories are determined, since post-war reconstruction is a very difficult task for the country as a whole and for each city separately. For this, it is necessary to determine the priority areas of urban development and restoration depending on the nature and features of their destruction.

Keywords: residential buildings, city, rebuilding, residential development, restoration, reconstruction of urban development..

Вступ

Регіони, що постраждали від війни та продовжують піддаватись агресії з боку РФ після повномасштабного вторгнення на територію України, потерпають від страшних людських втрат, руйнувань житлового фонду, промисловості та інфраструктури. Надзвичайно складним завданням для таких територій є їх повоєнне відтворення. Для вирішення цього завдання необхідно мати розуміння основних підходів та методів відновлювальних робіт на таких територіях. Важливим напрямком є розробка ефективних стратегій та програм відбудови міст. Що визначає ряд пріоритетних завдань, а саме: аналіз досвіду відновлення країн світу після подібних руйнувань та дослідження особливостей відбудови житла, як найбільш гострої проблеми.

Результат дослідження

Станом на червень 2023 року не існувало єдиного загальнонаціонального плану відновлення України, розробленого владою, який мав би юридичну силу та використовувався як стратегічний документ.

Регіональні плани відновлення на даний момент частіше за все існують у вигляді планів відбудови громад. Лише третина громад зараз мають певний документ-стратегію щодо відновлення. Станом на січень 2023 року лише в чотирьох областях почали створювати комплексні плани відновлення (Кіровоградська, Сумська, Київська та Вінницька області), але процес продовжується. В публічному просторі вже існують плани відновлення. Найчастіше ці плани вже розроблені в громадах, які постраждали в ході бойових дій чи були де окуповані. Деякі громади, наприклад Роганська громада Харківської області, для оцінки втрат та роботи над планом відновлення,

використовували напрацювання комплексних планів розвитку, які розроблялись ще до війни. Проблемою відновлення громад є затримки із внесенням інформації про зруйновані або пошкоджені об'єкти до Реєстру пошкодженого і знищеного майна. Відновлення в Україні почалось з громад. Проекти в основному фокусуються на відбудові, ремонті закладів освіти (34%), відновленні об'єктів китичної комунальної інфраструктури громад (32%), а також доріг і мостів (31%). Ця відбудова в громадах найчастіше виконується коштом місцевих бюджетів або грантів міжнародних організацій/проектів. Велика кількість ініціатив зосереджена на створенні ГІС-систем та сервісів, необхідних для відновлення. Створення цифрових продуктів є основою процесу відбудови. Це дозволить не лише ефективно управляти відбудовою, але й зробити цей процес прозорим для усіх учасників

Відновлення міст не повинно обмежуватись лише реконструкцією, а вирішуватись конкретним випадком, враховуючи ступінь руйнувань, економічну складову та соціальну реінтеграцію. Важливе значення у створенні програм з відбудови міст має досвід країн, які пройшли етапи війни та відновлення. Комплекс заходів, що сприятиме реалізації програм відбудови та забезпечення житлом населення акумулює накопичений світовий досвід.

Для частково зруйнованих міст зі збереженим міським середовищем, можна розробити актуальне проектне рішення, яке буде враховувати тип відтворення – реставрація, реконструкція, чи новобудова. Для територій, що зазнали важких руйнувань можливими варіантами реалізації програми відбудови та забезпечення житлом населення є: нове будівництво, оренда житла, тимчасове будівництво модульного або контейнерного об'єктів, формування фонду підмінного житла, компенсація за житло.

Висновки

Отже, у відбудові постраждалих територій необхідно враховувати масштаби й характер руйнувань. Відсутність стратегій розвитку може призвести до депресивності населених пунктів. Україні варто запозичити досвід відновлення європейських країн постраждалих від військових дій та стихійних лих. Найбільше на обрання стратегій розвитку територій впливатимуть: для півдня України – аграрний потенціал, а для сходу промисловість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міністерство розвитку громад та територій України. Програма з відновлення України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/international-cooperation/spivpraczya-z-mizhnarodnymu-finansovomu-organizacziyamu/evropejskyj-investycijnyj-bank/programa-z-vidnovlennya-ukrayiny/> (дата звернення 30.11.2023).
2. Ю. І. Гайко та ін. Проблеми та перспективи розвитку житлової забудови в умовах комплексної реконструкції міста: монографія, Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 247с.
3. Аналітичний документ «Координація процесу відбудови та відновлення з політикою регіонального розвитку в Україні» створений за підтримки Європейського Союзу та держав-членів ЄС – Німеччини, Польщі, Швеції, Данії, Естонії та Словенії. Київ, 2023. 53 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1293/%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>
4. «Досвід післявоєнного відновлення міст світу: уроки для України» виконані за підтримки американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), в рамках Проєкту USAID «Економічна підтримка України». Київ, 2023. 89 с. URL: https://era-ukraine.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/Doslidzhennia_Dosvid-pisliavoiennoho-vidnovlennia-mist.pdf
5. Дудар І.Н. Як нам відбудувати Україну. Містобудування та територіальне планування. №80, 2022. С. 25-28.
6. Гончаренко О.С., Денисюк Б.І., Онищук Т.В. Відновлення зруйнованої інфраструктури на основі використання оцифрованих даних. Містобудування та територіальне планування. №83., 2023. С. 74-87.
7. Древаль І.В. До питання розробки концепцій відродження міст України в післявоєнний період. Містобудування та територіальне планування., №81., 2022. С. 133-142.
8. Дьомін М.М., Вяткін К.І, Сингаївська О.І. Проєкція тенденцій розвитку Харківської регіональної системи розселення населення в умовах післявоєнної відбудови, Містобудування та територіальне планування. №81., 2022. С.3-12.
9. Мамедов А.М., Денисенко Н.О. Економічні наслідки на проблеми повоєнного відновлення територій, Містобудування та територіальне планування. №82., 2023. С.220-231.
10. Пекарчук О.П. Європейський підхід до будівництва модульних поселень для біженців. Містобудування та територіальне планування., №83., 2023. С.229-238.

11. Меньлюк О.І., Русий В.В. Технології відновлення цегляних стін, пошкоджених внаслідок військових дій. Тези доповідей 78-ї науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу академії 19-20 травня 2022 року. Одеса: ОДАБА, 2022. С.9.

¹**Кучеренко Олександр Миколайович** —ТОВ «ДЕВЕЛОПМЕНТ БІЛДІНГ ГРУП» м. Київ, email: kuchernkoa@gmail.com

²**Науковий керівник: Христич Олександр Володимирович** — к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет. email: dockhristich@i.ua

¹**Oleksander Kucherenko** —LLC «DEVELOPMENT BUILDING GROUP» Kyiv, email: kuchernkoa@gmail.com

²**Oleksander Khrystych** –PhD, Associate professor of the Department of Building, Urban and Architecture of the Vinnitsa National Technical University. email: dockhristich@i.ua